

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 15/2019-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. januára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou ADVOKÁTI Müller & Dikoš, s. r. o., Závodská cesta 3911/24, Žilina, v mene ktorej koná advokát Mgr. Martin Dikoš, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 59/2016 z 27. apríla 2017 a uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13 CoKR 19/2015 z 12. januára 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. augusta 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej

advokátskou kanceláriou ADVOKÁTI Müller & Dikoš, s. r. o., Závodská cesta 3911/24, Žilina, v mene ktorej koná advokát Mgr. Martin Dikoš, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obdo 59/2016 z 27. apríla 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“) a uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 CoKR 19/2015 z 12. januára 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Žilina (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 2 K 20/2008 z 2. marca 2009 vyhlásil konkurz na majetok úpadcu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „úpadca“). Sťažovateľka je účastníkom predmetného konkurzného konania, pričom jej prihlásená pohľadávka v sume 143 318,98 € bola správcom konkurznej podstaty v celom rozsahu zistená.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že *„v konaní o vylúčenie majetku zo súpisu konkurznej podstaty vedenom Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 5 Cbi/27/2010 medzi žalobcom: [REDAKOVANÉ].. a žalovanou: [REDAKOVANÉ]... správkyňou Úpadcu, podaním zo dňa 07. 05. 2015 oznámil svoj vstup do Konania na strane Žalovanej. Uznesením Okresného súdu Žilina zo dňa 22. 05. 2015, sp. zn. 5 Cbi/27/2010-343, súd pripustil vstup Sťažovateľa ako vedľajšieho účastníka do Konania na strane Žalovanej. Krajský súd v Žiline... uznesením zo dňa 12. 01. 2016, sp. zn. 13 CoKR/19/2015-379, zmenil uznesenie Okresného súdu Žilina zo dňa 22. 05. 2015, sp. zn. 5 Cbi/27/2010-343 tak, že vstup Sťažovateľa ako vedľajšieho účastníka do Konania na strane Žalovanej nepripustil. Proti uzneseniu Odvolacieho súdu zo dňa 12. 01. 2016, sp. zn. 13 CoKR/19/2015-379, podal Sťažovateľ i Žalovaná dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky... uznesením zo dňa 27. 04. 2017, sp. zn. 3 Obdo/59/2016, zamietol.“*

Sťažovateľka v dovolaní vytýkala odvolaciemu súdu, že na základe jeho rozhodnutia *„došlo k odňatiu možnosti Sťažovateľovi konať pred súdom a že spočíva na nesprávnom*

právnom posúdení veci“. Svoj právny záujem na výsledku konania a dôvodnosť svojho postavenia ako vedľajšieho účastníka sťažovateľka zdôvodňuje svojím základným záujmom v konkurznom konaní ako veriteľa, a to dosiahnuť maximálnu možnú mieru uspokojenia jej prihlásenej a zistenej pohľadávky popri pohľadávkach ostatných veriteľov, a teda dosiahnuť účel konkurzného konania, ktorým je speňažovanie majetku úpadcu a kolektívne uspokojovanie jeho veriteľov.

Sťažovateľka v tejto súvislosti v sťažnosti najmä uvádza:

„Zo súvisiacich konaní totiž vyplýva, že práve Sťažovateľ bol účastníkom konania, v ktorom súd právoplatne vyslovil neúčinnosť právneho úkonu - kúpnej zmluvy zo dňa 24. 11. 2005 a jej dodatkov zo dňa 22. 12. 2005 a 31. 12. 2005 s povolením vkladu na Správe katastra Žilina pod č. k. V 7885/05 zo dňa 19. 12. 2005... na základe ktorej došlo k prevodu majetku Úpadcu - nehnuteľností zapísaných na LV č. [REDAKOVANÉ] pre k. ú. [REDAKOVANÉ] na Žalobcu, ktorý sa v Konaní v súčasnosti domáha práve vylúčenia Nehnuteľností zo súpisu konkurznej podstaty. Rozhodnutie v konaní, v ktorom bol Sťažovateľ účastníkom konania (rozsudok Okresného súdu Trenčín zo dňa 19. 03. 2009, sp. zn.: 39 Cb/199/2006 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 20. 01. 2010, sp. zn.: 16 Cob/88/2009, ktoré nadobudli právoplatnosť dňa 09. 03. 2010), pritom podľa názoru súdu vysloveného v uznesení Okresného súdu Žilina zo dňa 23. 08. 2010, sp. zn.: 20 Cbi/2/2009-215, ktorý rozhodoval o žalobe správcu konkurznej podstaty Úpadcu podanej dňa 03. 04. 2009 v zmysle zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii... o určenie neúčinnosti Kúpnej zmluvy, vytvorilo prekážku res iudicata (pozn. rozsudok Okresného súdu Trenčín zo dňa 19. 03. 2009, sp. zn.: 39 Cb/199/2006, bol súdom vyhlásený pred vyhlásením konkurzu na majetok Úpadcu). Nehnuteľnosti Žalobcu boli preto na základe rozhodnutí Okresného súdu Trenčín a Krajského súdu v Trenčíne zapísané do súpisu konkurznej podstaty. V Konaní, ktorom sa Žalobca domáha vylúčenia Nehnuteľností zo súpisu konkurznej podstaty bola rozsudkom Okresného súdu Žilina zo dňa 07. 12. 2010, sp. zn. 5 Cbi/27/2010-69, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 28. 09. 2011, sp. zn.: 13 CoKR/6/2011, žaloba Žalobcu zamietnutá ako nedôvodná z dôvodu vyhlásenia neúčinnosti Kúpnej zmluvy podľa Občianskeho zákonníka v dobe, keď už bol vyhlásený konkurz na majetok Úpadcu, a to v konaní, ktoré inicioval Sťažovateľ.

Súdy Slovenskej republiky, a to Okresný súd Trenčín, Krajský súd v Trenčíne, Okresný súd Žilina a Krajský súd v Žiline vychádzali z právneho názoru, že vyslovenie neúčinnosti Kúpnej zmluvy podľa Občianskeho zákonníka má priame účinky v konkurznom konaní vedenom na majetok Úpadcu, a teda Nehnutelnosti Žalobcu ako majetok tretej osoby je správca konkurznej podstaty oprávnený zapísať do súpisu konkurznej podstaty, zo speňaženia ktorej je následne možné uspokojiť na základe rozvrhu výťažku veriteľov prihlásených pohľadávok do konkurzného konania...

V čase, keď zo strany správcu konkurznej podstaty nebolo možné dovoľávať sa odporovateľnosti Kúpnej zmluvy a právny poriadok mu neumožňoval brániť sa voči rozhodnutiu Okresného súdu Žilina, ktorý vyslovil, že rozhodnutie vo veci, v ktorej sa odporovateľnosti Kúpnej zmluvy dovoľával Sťažovateľ, vytvára prekážku res iudicata pre rozhodnutie v konaní, v ktorom sa odporovateľnosti Kúpnej zmluvy dovoľával správca konkurznej podstaty podľa konkurzného zákona, Najvyšší súd Slovenskej republiky... na základe mimoriadneho dovolania Generálneho prokurátora Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 30. 04. 2013, sp. zn.: 3 MObdo/3/2012, vyslovil, že zamietnutie vylučovacej žaloby nebolo správne, pretože odporovateľnosti predmetného právneho úkonu sa nedovoľal správca konkurznej podstaty podľa konkurzného zákona. Z právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplynulo, že vylučovaciu žalobu nie je možné podať, ak súd určil neúčinnosť právneho úkonu v konkurznom konaní podľa konkurzného zákona, pričom určenie neúčinnosti právneho úkonu je podmienkou pre zapísanie majetku tretej osoby do konkurznej podstaty. Podľa rozhodnutí súdov nižších stupňov malo však rozhodnutie súdu o určení neúčinnosti právneho úkonu na základe žaloby Sťažovateľa podľa Občianskeho zákonníka priame účinky v konkurznom konaní, čo oprávňovalo správcu Nehnutelnosti zapísať do súpisu konkurznej podstaty Úpadcu.

V dôsledku rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky došlo k zrušeniu rozsudku Okresného súdu Žilina zo dňa 07. 12. 2010, sp. zn. 5 Cbi/27/2010-69 a rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 28. 09. 2011, sp. zn.: 13 CoKR/6/2011, ktorými bola zamietnutá vylučovacia žaloba Žalobcu a tento vyslovil diametrálne odlišný právny názor než iné štyri súdy Slovenskej republiky v rovnakej právnej veci, a síce, že majetok tretej osoby možno zapísať do súpisu konkurznej podstaty len, ak sa správca konkurznej podstaty dovoľá odporovateľnosti a nejde o prekážku veci rozhodnutej, ak bolo rozhodnuté

o neúčinnosti právneho úkonu podľa Občianskeho zákonníka, pretože absentujú základné predpoklady pre vyslovenie takého názoru v súvislosti s konkurzným konaním...

V dôsledku rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky následne došlo k vylúčeniu časti majetku zaradenej do konkurznej podstaty z tejto konkurznej podstaty, a to v konaní vedenom Okresným súdom Žilina pod sp. zn.: 11 Cbi/27/2011-146, t. j. v ďalšom konaní o vylúčenie majetku zo súpisu konkurznej podstaty iniciovanom Žalobcom, v ktorom malo rovnako rozhodujúci význam rozhodnutie v konaní, v ktorom na návrh Sťažovateľa súd vyslovil neúčinnosť Kúpnej zmluvy. Na dôvažok je pritom potrebné uviesť, že Kúpna zmluva bola jednoznačne odporovateľným právnym úkonom, t. j. úkonom ukracujúcim Sťažovateľa i ostatných veriteľov Úpadcu, pričom Najvyšší súd Slovenskej republiky formalisticky konštatoval, že ak sa neúčinnosti Kúpnej zmluvy nedovolal správca podľa konkurzného zákona, potom nebol dôvod na zamietnutie vylučovacej žaloby, a tým na základe neprihliadnutia na prirodzené právo a princíp právnej istoty odobril konanie Úpadcu, ktorý zvýhodnil iných svojich veriteľov a ukrátil ostatných svojich veriteľov uzavretím Kúpnej zmluvy, čím dochádza k ich poškodzovaniu.

Jediný reálne speňažiteľný majetok v konkurze Úpadcu je tak predmetom Konania, do ktorého má záujem vstúpiť Sťažovateľ ako vedľajší účastník, pretože je zrejmé, že výsledok tohto konania bude mať zásadný vplyv na jeho postavenie, rovnako ako aj na postavenie ostatných veriteľov Úpadcu, pričom práve Sťažovateľ disponuje takými informáciami, ktoré by mohli podporiť Žalovanú, keď práve on bol účastníkom konania o neúčinnosť Kúpnej zmluvy, ktorou Úpadca protiprávnym spôsobom previedol Nehnutelnosti na Žalobcu. Jedine úsilím Sťažovateľa ako vedľajšieho účastníka bude možné dosiahnuť procesný úspech ním podporovaného účastníka, a to Žalovanej. V tejto súvislosti je nutné uviesť, že protiprávne konanie Úpadcu prostredníctvom jeho štatutárnych orgánov, a síce zvýhodnenie niektorých jeho veriteľov oproti iným veriteľom, vrátane Sťažovateľa, uzavretím Kúpnej zmluvy, bolo predmetom trestného konania, v ktorom boli trestným rozkazom Okresného súdu Žilina zo dňa 28. 03. 2013, sp. zn. 36 T/70/2012, rozsudkom Okresného súdu Žilina zo dňa 20. 06. 2013, sp. zn. 36 T/70/2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 16. 10. 2013, sp. zn. 2 To/89/2013, ktorý nadobudol právoplatnosť a stal sa vykonateľným dňa 16. 10. 2013, uznané za vinné osoby konajúce za Úpadcu, ktorý nebol schopný plniť svoje záväzky... zo spáchania trestného činu

zvýhodňovania veriteľa podľa ust. § 9 ods. 2, § 256a ods. 1, ods. 3 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. 12. 2005 v spolupáchateľstve...

Práve Sťažovateľ disponuje právoplatným rozhodnutím, ktoré má podstatný význam pre rozhodnutie súdu v Konaní, pričom jeho postavenie vedľajšieho účastníka by mu zaručovalo možnosť brániť sa proti rozhodnutiu súdu, ktorým by došlo k vylúčeniu majetku z konkurznej podstaty, a teda umožňovalo by mu dosiahnuť nápravu porušenia princípu právnej istoty zo strany Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.“

Sťažovateľka namieta porušenie ňou označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, pričom v podstatnej časti svojej sťažostnej argumentácie uvádza, že „rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky došlo k porušeniu základného princípu právneho štátu, a to princípu právnej istoty a k zásahu do práva na spravodlivý proces. Predmetné rozhodnutie má rozhodujúci význam pre rozhodnutie súdu v Konaní, pričom v čase rozhodovania Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo zrejmé, že správca konkurznej podstaty Úpadcu sa už nemôže dovolávať odporovateľnosti predmetného právneho úkonu, pretože súdne konanie o jeho žalobe už bolo právoplatne zastavené z dôvodu prekážky *res iudicata*. Správca tiež po rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nemohol podať novú žalobu pre uplynutie prekluzívnej lehoty. Proti rozhodnutiu súdu o zastavení konania nie je prípustný žiaden mimoriadny opravný prostriedok. Rovnako ani Sťažovateľ po rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nemohol podľa konkurzného zákona podať odporovaciu žalobu, pretože ju podal správca a nemal možnosť v predmetnom konaní podať akýkoľvek opravný prostriedok, rovnako ako ani správca po právoplatnosti rozhodnutia o zastavení konania...“.

Podľa sťažovateľky «formalistickým prístupom, ktorý Najvyšší súd Slovenskej republiky zvolil, v podstate protiprávne „konvalidoval“ konanie Úpadcu, ktorý nesporne ukrátil svojich veriteľov v rozpore s účelom konkurzného konania a rovnako tak Odvolací súd, keď nepripustil do konania Sťažovateľa ako vedľajšieho účastníka a Dovolací súd, ktorý zamietol dovolanie Sťažovateľa, ktorému tak znemožnili dosiahnuť zapísanie majetku

Úpadcu do súpisu konkurznej podstaty, ktorý nikdy nemal byť za podmienok dohodnutých v Kúpnej zmluvy prevedený na Žalobcu...

Dovolací súd tak reštriktívnym výkladom pojmu „právny záujem“ vedľajšieho účastníka na výsledku konania, ktorý viedol k zamietnutiu dovolania Sťažovateľa, porušil základné právo Sťažovateľa na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie. Dovolací súd v podstate dospel k zhodným záverom ako Odvolací súd, konštatoval, že právny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku konania nemôže byť daný len jeho prípadným finančným (majetkovým) záujmom na výsledku konania. Dovolací súd pritom poukázal na to, že nie je vylúčené, že konkurzný veriteľ aj napriek úspechu správca a zamietnutí žaloby nebude nakoniec v konkurznom konaní vôbec uspokojený...

Jedine Sťažovateľ ako vedľajší účastník, nie správca, by bol oprávnený domáhať sa ochrany jeho ústavných práv a slobôd pred ústavným súdom, ak by bolo právoplatne rozhodnuté o vylúčení majetku z konkurznej podstaty. Získanie postavenia vedľajšieho účastníka je jedinou šancou nielen pre Sťažovateľa, ale pre všetkých veriteľov Úpadcu, získať aspoň čiastočné uspokojenie ich pohľadávok z majetku, ktorý Úpadca protiprávne previedol na Žalobcu... Uznesením Dovolacieho súdu zo dňa 27. 04. 2017, sp. zn. 3 Obdo/59/2016, ktorým bolo dovolanie Sťažovateľa proti rozhodnutiu Odvolacieho súdu zamietnuté, však k definitívnemu vylúčeniu Sťažovateľa z možnosti uplatnenia jemu ústavou garantovaných práv došlo a bez zásahu ústavného súdu zostane protiústavnosť nenapravená, a to i tá, ktorá nastala v dôsledku porušenia princípu právnej istoty rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.».

Sťažovateľka pre úplnosť uvádza, že „podal i sťažnosť na Európsky súd pre ľudské práva, táto však bola vyhlásená za neprijateľnú. Z uvedeného je nepochybniteľné, že nemožnosť Sťažovateľa účastiť sa konania v postavení vedľajšieho účastníka v dôsledku rozhodnutia Odvolacieho a Dovolacieho súdu má absolútny charakter a tieto ho vylučujú z možnosti uplatňovania ústavou garantovaných práv a dosiahnutia uspokojenia v konkurznom konaní, ktoré mu patrí.“.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom o nej takto rozhodol:

„Základné právo Sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Dovolacieho súdu zo dňa 27. 04. 2017, sp. zn. 3 Obdo/59/2016 a uznesením Odvolacieho súdu zo dňa 12. 01. 2016, sp. zn. 13 CoKR/19/2015-379, ktoré mu predchádzalo, porušené boli.

Uznesenie Dovolacieho súdu zo dňa 27. 04. 2017, sp. zn. 3 Obdo/59/2016 a uznesenie Odvolacieho súdu zo dňa 12. 01. 2016, sp. zn. 13 CoKR/19/2015-379, zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie Odvolaciemu súdu.“

Ústavnému súdu bolo 27. októbra 2017 doručené podanie obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorá ako dotknutá osoba podrobnejšie opísala skutočnosti súvisiace so sťažnosťou sťažovateľky, pričom pre prípad, že by ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie, navrhla, aby „povolil vstup spoločnosti [REDAKOVANÉ] do konania na strane Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Krajského súdu v Žiline, nakoľko je zrejmé, že spoločnosť [REDAKOVANÉ] má záujem na výsledku konania“.

Vzhľadom na skutočnosť, že obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], má nepochybne právny záujem na výsledku konania pred ústavným súdom, ústavný súd s ňou ďalej konal ako s dotknutým účastníkom konania v zmysle § 51 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sp. zn. 3 Obdo 59/2016 z 27. apríla 2017 a uznesením krajského súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 13 CoKR 19/2015 z 12. januára 2016, ktoré mu predchádzalo a ktorým nebola pripustená ako vedľajší účastník do konania o vylúčenie majetku zo súpisu konkurznej podstaty na strane žalovanej (správkyne konkurznej podstaty úpadcu).

Ešte predtým ako ústavný súd pristúpil k posúdeniu prijateľnosti sťažnosti na ďalšie konanie, resp. k preskúmaniu prítomnosti dôvodov odôvodňujúcich odmietnutie sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní, považoval za potrebné poznamenať, že v čase konania pred všeobecnými súdmi bol platný a účinný Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 nahradený novými procesnými kódexmi. Ústavný súd tak musel vychádzať pri posudzovaní prijateľnosti sťažnosti aj z tejto skutočnosti a prihliadať na v relevantnom čase platnú a účinnú právnu úpravu vzťahujúcu sa na vec sťažovateľky.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 13 CoKR 19/2015 z 12. januára 2016

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že ústavný súd poskytuje ochranu základným právam a slobodám iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je ochrana základných práv a slobôd poskytovaná ústavným súdom prostredníctvom ústavou a zákonom o ústavnom súde upraveného konania o sťažnosti subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak o tejto ochrane nerozhodujú všeobecné súdy (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť (a aj domáhal) využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Z dokumentácie priloženej k sťažnosti vyplýva, že okresný súd v konaní o vylúčení majetku zo súpisu konkurznej podstaty uznesením sp. zn. 5 Cbi 27/2010 z 22. mája 2015 pripustil vstup sťažovateľky do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovanej správkyne konkurznej podstaty. Krajský súd ako odvolací súd napadnutým uznesením sp. zn. 13 CoKR 19/2015 z 12. januára 2016 uznesenie okresného súdu zmenil tak, že vstup sťažovateľky ako vedľajšieho účastníka do konania na strane žalovanej nepripustil. Proti napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu sťažovateľka (a aj žalovaná) podala dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila poukazom na § 237 písm. f) OSP a § 239 ods. 1 OSP z dôvodu, že na jeho základe došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom a z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP]. Najvyšší

súd ako dovolací súd vyslovil v napadnutom uznesení názor, že dovolanie je prípustné a dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu vecne preskúmal a uznesením sp. zn. 3 Obdo 59/2016 z 27. apríla 2017 ho ako nedôvodné zamietol.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka mala vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu k dispozícii zákonom ustanovený účinný (mimoriadny) opravný prostriedok (dovolanie), ktorý aj využila. O sťažovateľkou podanom dovolaní bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd ako dovolací súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 13 CoKR 19/2015 z 12. januára 2016 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 59/2016 z 27. apríla 2017

Pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietala, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd považoval tiež za potrebné pripomenúť, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej ani preskúmať, resp. či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti bolo teda predovšetkým posúdiť, či odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nesignalizuje arbitrárnosť v interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem vzťahujúcich sa na vec sťažovateľky (v posudzovanom prípade ide o ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a či v tejto súvislosti možno reálne uvažovať o vyslovení porušenia sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a tiež práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 12 dohovoru) spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy); k tomu pozri m. m. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012.

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 ústavy a čl. 152 ods. 4 ústavy) (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 59/2016 z 27. apríla 2017. Základom argumentácie sťažovateľky je v zásade jej nesúhlas s (podľa jej názoru) reštriktívnym, formálnym a ústavne nekonformným výkladom pojmu „právny záujem“ vedľajšieho účastníka na výsledku konania, ktorý viedol k zamietnutiu jej dovolania. Sťažovateľka teda tvrdí, že dovolací súd vec nesprávne právne posúdil. V tejto súvislosti uvádza, že *„jedine Sťažovateľ ako vedľajší účastník, nie správca, by bol oprávnený domáhať sa ochrany jeho ústavných práv a slobôd pred ústavným súdom, ak by bolo právoplatne rozhodnuté o vylúčení majetku z konkurznej podstaty. Získanie postavenia vedľajšieho účastníka je jedinou šancou nielen pre Sťažovateľa, ale pre všetkých veriteľov Úpadcu, získať aspoň čiastočné uspokojenie ich pohľadávok z majetku, ktorý Úpadca protiprávne previedol na Žalobcu... Uznesením Dovolacieho súdu zo dňa 27. 04. 2017, sp. zn. 3 Obdo/59/2016, ktorým bolo dovolanie Sťažovateľa proti rozhodnutiu Odvolacieho súdu zamietnuté, však k definitívnemu vylúčeniu Sťažovateľa z možnosti uplatnenia jemu ústavou garantovaných práv došlo...“*.

V súvislosti s preskúmaním napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd považuje za potrebné poukázať na tú časť jeho odôvodnenia, v ktorej sa sumarizuje priebeh predmetného konania pred súdom prvého stupňa a odvolacím súdom. V tejto časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa najmä uvádza:

„Okresný súd Žilina uznesením č. k. 5 Cb/27/2010-343 zo dňa 22. mája 2015 pripustil vstup [REDAKOVANÉ] do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa domáha vylúčenia majetku, a to nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. [REDAKOVANÉ] zo všeobecnej podstaty konkurzu úpadcu [REDAKOVANÉ] Spoločnosť [REDAKOVANÉ] oznámila podaním zo dňa 7. mája 2015 svoj vstup do konania na strane žalovaného s tým, že je účastníkom konkurzného konania na majetok úpadcu [REDAKOVANÉ] a nehnuteľnosti, ktorých vylúčenie z konkurznej podstaty je predmetom konania, tvorili, resp. tvoria de facto jediný majetok, z ktorého v prípade úspechu žalovaného v konaní môžu byť uspokojené zistené pohľadávky veriteľov v konkurze...“

Krajský súd v Žiline uznesením z 12. januára 2016, č. k. 13 CoKR/19/2015-379 zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa tak, že vstup vedľajšieho účastníka [REDAKOVANÉ] do konania na strane žalovaného nepripustil.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že u samotného správcu, ktorý v predmetnom konaní vystupuje v postavení žalovaného, nie je možné konštatovať jeho právny záujem na výsledku sporu totožný so záujmom veriteľov prihlásených pohľadávok. V sporoch vyvolaných konkurzným konaním, teda aj v spore o vylúčenie veci z konkurznej podstaty, vystupuje správca konkurznej podstaty ako osobitný procesný subjekt, ktorého práva a povinnosti určuje Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Správca je pritom povinný rovnako chrániť záujmy veriteľov, ako aj záujmy úpadcu, a to bez priameho osobného záujmu na výsledku sporu. Pre správcu, ktorý sa účastníkom takéhoto konania stáva na základe osobitnej úpravy v zákone o konkurze a reštrukturalizácii, tak rozhodnutie v predmetnej veci nemá bezprostredný vplyv na jeho právne postavenie. Nie je preto namieste, aby ako vedľajší účastník na strane správcu vystupoval konkurzný veriteľ, ktorý svoj právny záujem na výsledku predmetného konania odôvodňuje výlučne maximalizáciou rozsahu svojho uspokojenia v konkurznom konaní. Krajský súd je potom názoru, že účasť

konkurzného veriteľa ako vedľajšieho účastníka na strane správcu nie je žiaduca, keďže úlohou správcu je okrem iného obhajovať záujmy všetkých konkurzných veriteľov a nie je potrebné, aby v tomto jeho procesnom postavení bol správca podporovaný účasťou konkurzných veriteľov ako vedľajších účastníkov na jeho strane. Ak samotný správca nemá osobný záujem na výsledku sporu, je tým vylúčené vedľajšie účastníctvo popri správcovi, či už tento vystupuje na strane žalobcu alebo žalovaného (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo/115/2009).

Vo vzťahu k uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obdo/6/2013, na ktoré v odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal okresný súd, a v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky... dospel k záveru o prípustnosti konkurzných veriteľov ako vedľajších účastníkov na strane správcu v konaní o určenie neúčinnosti právnych úkonov, krajský súd uviedol, že sa jedná o ojedinelé rozhodnutie najvyššieho súdu. Najvyšší súd v iných rozhodnutiach, napr. v rozhodnutiach sp. zn. 6 Obo/34/2008, sp. zn. 2 Obdo/115/2009 a sp. zn. 1 Obdo/169/2010 rozhodol odlišným spôsobom a vstup veriteľov ako vedľajších účastníkov na strane správcu v incidenčných konaniach nepripustil. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo/169/2010 bolo pritom posudzované aj Ústavným súdom Slovenskej republiky, ktorý uznesením č. k. III. ÚS 70/2012-42 zo dňa 14. februára 2012 sťažnosť proti tomuto uzneseniu najvyššieho súdu odmietol a stotožnil sa s argumentáciou o špecifickom postavení správcu, ktorého úlohou je rovnako chrániť záujmy konkurzných veriteľov aj úpadcov, a to bez osobného záujmu na výsledku sporu. Krajský súd poukázal aj na rozhodnutie Vrchného súdu v Olomouci sp. zn. 6 Cmo/63/2000, ktorý dospel k záveru, že len samotný hmotný záujem vedľajšieho účastníka na čo najväčšom uspokojení jeho pohľadávky z podstaty nevyjadruje podmienku právneho záujmu na výsledku sporu, ktorá je kritériom rozhodovania o prípustnosti vedľajšieho účastníka. Zároveň súd poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2530/11 zo dňa 14. mája 2013, ktorý ústavnú sťažnosť proti uzneseniu Vrchného soudu v Prahe č. k. 13 Cmo/30/2011-44 zo dňa 9. júna 2011, a proti uzneseniu Mestského soudu v Prahe zo dňa 30. júla 2010, č. k. 45 Cm/286/1999-366 odmietol, keď poukázal na výklad prvostupňového súdu, prečo otázka výšky pomerného uspokojenia konkurzných veriteľov v excindačnom konaní nie je významná. Prvostupňový súd, s ktorým záverom sa stotožnil i odvolací súd, uviedol, že v prípade, keď by postačoval len záujem konkurzného

veriteľa na čo najvyššom uspokojení jeho pohľadávky v konkurze na založenie jeho práva na účasť v konaní v postavení vedľajšieho účastníka na strane správcu konkurznej podstaty, mala by právo zúčastniť sa v konaní každá osoba, ktorá v konkurze prihlásila svoju pohľadávku a ktorá by prejavila o účasť v konaní o vylúčenie veci z podstaty záujem, pretože každý veriteľ úpadcu má prirodzene záujem na čo najvyššom pomernom uspokojení svojej pohľadávky. Takému záujmu však konanie o vylúčenie veci z podstaty ochranu neposkytuje. Predmetom žaloby na vylúčenie veci z podstaty je riešenie otázky, či konkrétna vec patrí do podstaty alebo nie a otázka pomerného uspokojenia konkurzných veriteľov nie je v tomto konaní podstatná. Materiálny záujem konkurzných veriteľov na čo najvyššom pomernom uspokojení ich pohľadávok, je chránený úpravou konkurzného konania.

Krajský súd preto z vyššie uvedených záverov za aplikácie ust. § 220 O. s. p. napadnuté uznesenie okresného súdu zmenil tak, že vstup [REDAKOVANÉ] do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného nepripustil.“

Najvyšší súd ako dovolací súd v zmysle § 35 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas sťažovateľkou (aj správkyňou konkurznej podstaty), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolania nie sú dôvodné, pričom v tejto súvislosti v napadnutom uznesení uviedol:

„Podľa § 470 ods. 1 C. s. p. ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 470 ods. 2 C. s. p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované...

Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že dovolanie žalovaného bolo podané dňa 11. marca 2016... a dovolanie spoločnosti [REDAKOVANÉ] bolo podané dňa 11. marca 2016..., pred nadobudnutím účinnosti C. s. p. (t. j. pred 1. júlom 2016), preto je potrebné posudzovať prípustnosť a dôvodnosť podaných dovolaní podľa ust. § 237, § 239 a § 242 O. s. p. Jedným z objektívnych predpokladov na podanie dovolania je jeho prípustnosť, ktorá v čase podania dovolania mohla byť naplnená, ak bol naplnený niektorý z jej dôvodov uvedených v ust. § 237 a § 239 O. s. p. Ak sa v dovolacom konaní preukáže existencia takýchto dôvodov, bola prípustnosť dovolania jedným z jeho právnych účinkov

už v čase jeho podania. S poukazom na potrebu rešpektovania princípu právnej istoty a spravodlivej ochrany práv a právom chránených záujmov účastníkov, preto nie je možné prípustnosť a dôvodnosť dovolania posudzovať podľa ust. § 420 až § 422 C. s. p., keďže len takýmto výkladom sa zabezpečí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bude preskúmané na základe dôvodov, ktoré v čase jeho podania dovolateľ mohol namietat' a počas prebiehajúceho dovolacieho konania očakával, že dovolací súd v prípade ak sa preukáže, na ne prihliadne.

Podľa § 239 ods. 1 O. s. p. dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak: a) odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b) odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/.

Keďže odvolací súd svojím rozhodnutím zmenil uznesenie súdu prvého stupňa je v predmetnej veci dovolanie prípustné podľa ust. § 239 ods. 1 O. s. p.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu (§ 242 ods. 1 O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O. s. p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O. s. p. (t. j., či v prejednávanej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nepodania návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania nesprávne obsadeným súdom). Ustanovenie § 237 O. s. p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia preto predmet konania nie je významný. Ak je teda konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutie o trovách konania.

Pokiaľ ide o procesné vady v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a písm. g/ O. s. p., dovolateľ ich v dovolaní nenamietal a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania z týchto ustanovení preto nemožno vyvodit'.

So zreteľom na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zamerlal na posúdenie, či konanie nie je zaťažené vadou podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa preukáže, že sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom... Dovolací súd nemal za preukázané, že došlo v konaní k vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p...“

Vo vzťahu k námietke sťažovateľky týkajúcej sa rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené rozhodnutie súdu prvého stupňa, najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol:

„Z ust. § 220 O. s. p. vyplýva, že odvolací súd môže zmenit' napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorý na základe správne a úplne zisteného skutkového stavu dospel k nesprávnym právnym záverom, t. j. podľa názoru odvolacieho súdu vec nesprávne právne posúdil. Práve o takýto prípad ide v predmetnej veci, keď odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k právnemu záveru, že v danom prípade nie sú splnené podmienky na účasť spoločnosti [REDAKOVANÉ], ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného.

Tvrdenie dovolateľov, že vydanie zmeňujúceho rozhodnutia podľa § 220 O. s. p. bolo neoprávnené nie je opodstatnené, nakoľko nedošlo k porušeniu podmienok pre vydanie rozhodnutia podľa § 220 O. s. p. Odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa a dôvody, pre ktoré došlo k zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa, nepredstavujú procesne pochybenie, ktoré by znamenalo odňatie možnosti účastníkov konať pred súdom len preto, že s rozhodnutím nesúhlasia.

Dovolatelia videli odňatie možnosti konať pred súdom aj v tom, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu bolo zrejmé, že správca konkurznej podstaty úpadcu sa už nemôže dovolávať odporovateľnosti kúpnej zmluvy, pretože súdne konanie o jeho žalobe už bolo právoplatne uznesením Okresného súdu Žilina zo dňa 23. augusta 2010, sp. zn. 20 Cbi/2/2009-215, zastavené z dôvodu prekážky res iudicata. Správca tiež

po rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nemohol podať novú žalobu pre uplynutie prekluzívnej lehoty.

K uvedenej námietke dovolateľov je potrebné uviesť, že predmetom dovolacieho konania (ako aj rozhodovania súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu) je výlučne otázka prípustnosti účasti spoločnosti [REDAKOVANÉ] ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, t. j. posúdenie otázky, či spoločnosť [REDAKOVANÉ] má v danom konaní (nárok o vylúčenie veci z konkurznej podstaty) právny záujem na výsledku konania. Nie je preto možné spájať rozhodovanie o tejto otázke s faktickou možnosťou, resp. nemožnosťou uplatnenia riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov správcom konkurznej podstaty v iných konaniach.“

Ku kľúčovej námietke sťažovateľky založenej na tvrdení, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil vo vzťahu k otázke existencie jej právneho záujmu na výsledku konania o vylúčenie veci z konkurznej podstaty, najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol:

«Podľa § 93 ods. 1 O. s. p. ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

Podľa ust. § 93 ods. 3 O. s. p. do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. Ak ako vedľajší účastník vstupuje do konania z vlastného podnetu právnická osoba založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa podľa osobitného predpisu, súčasťou oznámenia o vstupe musí byť aj súhlas účastníka, popri ktorom sa zúčastňuje na konaní, inak súd na oznámenie o vstupe neprihliada. O prípustnosti vedľajšieho účasti súd rozhodne len na návrh.

Predpokladom účasti vedľajšieho účastníka je existencia právneho záujmu na výsledku konania, t. j., že jeho právne postavenie bude ovplyvnené výsledkom sporu. Tak ako uvádza aj odvolací súd o právny záujem ide spravidla vtedy, ak rozhodnutím vo veci bude dotknuté právne postavenie vedľajšieho účastníka, pričom hlavným účelom a zmyslom vedľajšieho účasti je pomoc v spore jednému z účastníkov konania. Zmyslom tohto inštitútu je tak posilniť v konkrétnom konaní postavenie toho účastníka, na ktorého strane vedľajší účastník vystupuje.

Je možné prisvedčiť, že hlavným záujmom, ktorý má konkurzný veriteľ v prebiehajúcom konaní je úspech správcu, ktorého dôsledkom by bolo ponechanie dotknutej nehnuteľnosti v konkurznej podstate, po speňažení ktorej má „šancu“ na vyššie uspokojenie svojej pohľadávky. Jeho pohľadávka prihlásená do konkurzu sa však čo do výšky, pravosti alebo poradia úspechom správcu v predmetnom spore nezmení. Nie je vylúčené, že konkurzný veriteľ aj napriek úspechu správcu a zamietnutí žaloby nebude nakoniec v konkurznom konaní vôbec uspokojený. Samotný faktický záujem na výsledku konania - v tomto prípade maximalizáciu rozsahu uspokojenia konkurzného veriteľa v konkurze však nemožno zamieňať s právnym záujmom na výsledku konania. V danej veci je predmetom konania vylúčenie veci z konkurznej podstaty, kde je v zásade pasívne legitimovaný iba správca konkurznej podstaty, čo vyplýva zo samotnej právnej úpravy zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Právny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku konania, do ktorého vstupuje, nemôže byť daný len jeho prípadným finančným (majetkovým) záujmom na výsledku konania. Pre vedľajšieho účastníka spravidla prehra účastníka, ktorého v konaní podporuje, vyústi do sekundárneho sporu medzi vedľajším účastníkom a týmto účastníkom, pričom v sekundárnom spore má výsledok predmetného konania význam ako predbežná otázka. V prípade, ak vedľajší účastník vystupuje na strane žalovaného, predmetom takéhoto sekundárneho sporu môžu byť rôzne regresné nároky, ktoré vznikajú, ak žalovaný (napr. ručiteľ) plní za záväzok za vedľajšieho účastníka z titulu poskytnutého zabezpečenia. Typickým príkladom často sa opakujúcim v justičnej praxi sú aj prípady nárokov z poistenej zmluvy, ak sa konanie týka náhrady škody a vedľajší účastník (spravidla poisťovňa) poistil zodpovednosť žalovaného za škodu.»

Na základe uvedených skutočností najvyšší súd ako dovolací súd po preskúmaní dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu dospel k záveru, že „účasť konkurzného veriteľa na základe vyššie uvedených dôvodov, ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného v nároku o vylúčenie veci z konkurznej podstaty, nie je prípustná. Zároveň je potrebné dodať že v konaní ako žalovaný vystupuje správca (ako osobitný procesný subjekt podľa ZKR), ktorý je okrem iného povinný obhajovať záujmy všetkých konkurzných veriteľov a nie je potrebné, aby v tomto jeho procesnom postavení bol správca podporovaný účasťou jednotlivých konkurzných veriteľov ako vedľajších účastníkov na jeho

strane. K odkazom dovolateľov na iné rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, dovolací súd vyslovil, že ide o rozhodnutia, predmet ktorých bol založený na úplne skutkovom základe a inom nároku, ako v tejto veci, teda aj posudzovanie vstupu vedľajšieho účastníka vychádza z predpokladov vyplývajúcich z danej súdnej veci. Dovolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s názorom vysloveným odvolacím súdom a vznesené námietky dovolateľov vyhodnotil ako nedôvodné.“.

Z citovaných častí odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z 27. apríla 2017 je zrejmé, že najvyšší súd sa nestotožnil s dovolacími dôvodmi sťažovateľky, ktoré sa v podstatnom týkali právneho posúdenia otázky právneho záujmu konkurzného veriteľa na výsledku konania o vylúčenie veci z konkurznej podstaty a jeho účasti ako vedľajšieho účastníka na strane správcu konkurznej podstaty v takomto konaní.

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sp. zn. 3 Obdo 59/2016 z 27. apríla 2017 (s prihliadnutím na obsah uznesenia krajského súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 13 CoKR 19/2015 z 12. januára 2016, ktorý bol v dovolacom konaní preskúmaný) dospel k názoru, že zo záverov dovolacieho súdu týkajúcich sa posudzovanej právnej otázky [otázka prípustnosti účasti sťažovateľky ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, t. j. posúdenia otázky, či sťažovateľka má v danom konaní (nárok o vylúčenie veci z konkurznej podstaty) právny záujem na výsledku konania] nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

V posudzovanom prípade podľa názoru ústavného súdu nemožno hodnotiť napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako arbitrárne, pretože v jeho odôvodnení sú veľmi podrobne uvedené skutočnosti, ktoré viedli dovolací súd k záveru (v rámci sťažovateľkou vymedzených dovolacích dôvodov), že účasť konkurzného veriteľa ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného správcu konkurznej podstaty v konaní o vylúčenie veci z konkurznej podstaty nie je prípustná, pretože právny záujem vedľajšieho účastníka

na výsledku konania nemôže byť daný len jeho prípadným finančným (majetkovým) záujmom na výsledku konania.

Argumenty uvedené v odôvodnení, ktoré viedli dovolací súd k rovnakým právnym záverom, aké vyslovil krajský súd v dovolaní napadnutom uznesení z 12. januára 2016 (pri úplnom zistení skutkového stavu veci a pri použití správneho právneho predpisu, pozn.), sú podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a nesignalizujú, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu mohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou domáha preskúmania napadnutého dovolacieho rozhodnutia na základe v zásade rovnakej argumentácie, akú uviedla vo svojom dovolaní podanom proti uzneseniu krajského súdu ako odvolacieho súdu z 12. januára 2016. Po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu v spojení s označeným uznesením odvolacieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal so všetkými dovolacími námietkami sťažovateľky, pričom jeho závery sú formulované zrozumiteľne a podľa názoru ústavného súdu sú aj dostatočne odôvodnené, pričom ich nemožno považovať za svojvoľné a priečiace sa zmyslu a účelu právnej úpravy konkurzného konania. Skutočnosť, že sa sťažovateľka so závermi najvyššieho súdu (resp. krajského súdu ako odvolacieho súdu) nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o porušení jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z uvedených dôvodov ústavný súd zastáva názor, že medzi uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 59/2016 z 27. apríla 2017 a obsahom sťažovateľkou označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Preskúmavajúc namietané porušenie sťažovateľkou označených základných práv podľa ústavy a dohovoru z načrtnutých hľadísk, ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu navyše zistil, že okresný súd v právnej veci žalobcu [REDAKOVANÉ], proti žalovanej správkyni konkurznej podstaty úpadcu v konaní o vylúčenie majetku zo súpisu konkurznej podstaty vedenom pod sp. zn. 5 Cbi 27/2010 medzičasom už rozhodol v merite veci rozsudkom z 15. augusta 2017 tak, že vylúčil zo súpisu všeobecnej konkurznej podstaty úpadcu nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], zapísané na LV č. [REDAKOVANÉ], patriace do výlučného vlastníctva žalobcu. O odvolaní žalovanej správkyně konkurznej podstaty úpadcu proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 5 Cbi 27/2010 z 15. augusta 2017 rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 13 CoKR 35/2017 z 20. júna 2018 tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil. Predmetný rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 2. júla 2018. Ústavný súd ďalej zistil, že správkynia konkurznej podstaty úpadcu prípisom z 25. júla 2018 oznámila okresnému súdu, že dotknutý majetok vylúčila zo súpisu konkurznej podstaty a túto informáciu zverejnila v Obchodnom vestníku č. 141/2018 z 24. júla 2018. Predmetné konkurzné konanie, v ktorom sťažovateľka ako jeho účastník uplatňuje svoje práva konkurzného veriteľa, nie je dosiaľ ukončené.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2019